

Brannflypilotene ser oss

■ Og de overfører bilder og GPS-posisjon til brannvesenet mens de flyr

BESETNINGEN. Kurt Inge Dale og Yngve Gundersen (t.h.) flanker varabrannsjef Helge Fjone etter landing.

Når småfly fra Grenland flyklubb svever over oss om sommeren, er det ikke for å spionere. Mannskapet speider bare etter røyk.

Det har de holdt på med siden 1970-tallet. Oppdraget er å oppdage skogbrann eller ulming på et tidligst mulig stadium. Det er brannsjefen i Skien som koordinerer denne overvåkingen av Agder og Telemark, som kommunene betaler litt for, til flyklubben.

Helge Fjone på brannstasjonen er utrykningsleder. Nylig skulle han opp i et av brannflyene for å gjøre seg kjent med rutiner og muligheter. Adressa ble med opp til 2.000 fot over vår vakre kommune, og ned igjen.

Vanligvis bruker pilotene Gullknapp som landingsplass. Der bytter de plass, slik at hver pilot flyr halve turen. For dem gjelder det å få timer i luften for å beholde flysertifikatet, og for brannvesenet gjelder det å få overvåket skogen.

Men Gullknapp var stengt, så vi meldte oss på brannvakta på Kjevik lufthavn like før Yngve Gundersen og Kurt Inge Dale kom inn i en Cessna 172. De kom fra Geiteryggen og hadde flydd over indre deler av Telemark og Aust-Agder.

Kostebinderiet

Så er timen kommet. Dale står over på grunn av transge forhold i fireseteren fra 1977. Men vi tre krøker oss inn. Ørekløker på, intercom'en testes.

– Nå skal vi se om vi får fart på dette kostebinderiet vårt, sier Gundersen, og kinner i fire sekunder før den kommer. Så kjører han opp turtallet med bremsene på.

– Jeg må bestandig sjekke at motoren er i orden mens jeg står her. For jeg har bare én.

Det er kanskje betryggende. Så, en rolig taxing til enden av rullebanen. Han melder «Ready at holding» ved siden av rullebanen. Og får «Runway free».

Perlene

Noen sekunder etter vinner vi fin høyde utover fjorden og sjøen. Vardbroene til høyre.

– Dette er en helt annen følelse enn i et vanlig fly, konstaterer Fjone.

– Nå er vi straks på 2.000 fot. Men når vi flyr brannfly, er vi litt

høyere, sier piloten i øreklokkene mine.

Blindleia kommer fort inn i bildet under venstre ving. Deretter Lillesand og de andre perlene som på en snor. Campingplasser, båthavner, øyer, fjorder og nes. Turister og båter over alt. Og bakom ligger nye E 18 og de dype skoger.

Ved Hasseltangen svinger vi innover land, med Nidelva motstrøms under oss, forbi Kroken og utløpet av Rore, som i flomperioder er innløp, videre mellom Røynevannet og Vigelandsvannet til Haugebo og Tønnesøl. Ved Grunnvannet i Hørte skog tar vi en lang sløyfe mot vest og sør, passerer Stalleland og ser det to år gamle brannfeltet der, ser ned på Grøslø, Syndle, Skiftenes, Voreheia, og tar så rett kurs for Kiland og Hålandsbygda. Derfra kan vi se det store brannfeltet ved Senumstad, fra begynnelsen av 1990-tallet.

– Det hender at vi ser noen som brenner bål. Da tar vi gjerne en lavere runde, og da ser vi at de flyr til vannkanten for å hente vann for å slukke, sier piloten.

– Melder dere fra om det?

– Ja, vi rapporterer det vi ser. Det er jobben vår.

Kanonopplevelse

Hjemturen går nesten i rett linje til Kjevik. Vi ser Tolleholmen og Steinsvann rett under oss, rullebanen på Kjevik langt foran, og Beisland ute til venstre.

Fremdeles ingen røyk i sikte.

– Det må kalles en perfekt landing, sier en lettet brannmann.

– Ja, ikke verst til å være første gang, sier piloten.

Han sjekker om vi er med.

Flyturen tok en time. Det var utrolig flott å se by og bygd fra så lav høyde. Vi oppsummerte.

– Er det kjedelig å fly når det ikke brenner noe sted?

– Nei, det viktigste for oss er å kunne si til brannsjefen i Skien at det ikke var noe å melde. Han sier han kan sove godt om natta når han vet vi har vært ute. Men det krydrer jo turen litt hvis vi oppdager noe. Og skjer det noe, så gjør vi det vi skal, sier Gundersen.

– Og det er?

– Å melde fra og fotografere stedet. Og overføre bildene. Og kommunisere med brannvesenet. De kan for eksempel dirigere oss for å ta nye bilder.

– Vi er privatflyvere. Så dette er frivillig arbeid for å si det slik. Men

BRANNFELTET. På Stalleland var det skogbrann for to år siden, samtidig med den store brannen i Mykland. Vi ser det avsvide feltet til venstre for det gamle skolehuset. På det grønne jordet holdes grendeskirennene om vinteren. Fylkesvei 404 går forbi. Brannflyene fra Grenland flyklubb har kjennemerke LN-MTT eller LN-ASY under vingene.

INDRE BYGDER. Igland og Sandvannet midt i bildet, og Birkedal ved Kollandsvannet til venstre.

vi får en kanonopplevelse. Vi sjekker området, men vi er der oppe og nyter naturen, og supplerer med frihetsfølelsen, sier Dale.

GPS og data

De viste oss hvordan de kunne overføre bildene til pc i baksetet, og via mobiltelefon til brannsentralen i Skien, og overfører videre til for eksempel Grimstad brannvesen. Flyets kurs, hastighet og GPS-posisjon følger med, og naturligvis tidspunkt.

RESSURS. Vei og vann er viktig ved slukking av brann.

taktet de som er lokalkjente. Eller finne ut hvor det er nærmeste tilgang på vann. I de to første brannbilene har vi bare 11.000 liter.

– Helikopter kan vel hjelpe?

– Ja, og det blir satt raskere inn nå enn før frolandsbrannen. Det skal bare være et supplement til oss. Men de kan frakte inn pumper, slanger og slukkeutstyr på vanskelige steder, sier Fjone.

Det er alltid er fem brannmenn på vakt, inkludert befalet. To

PILOTEN. Flytimer er gulrota for oss, sier Yngve Gundersen til brannmann Helge Fjone.

på stasjonen, og tre hjemme.

– I sommerhalvåret er vi litt sårbare, for folk er på ferie. Men vi har muligheten til å kalle inn forsterkninger fra nabokommunene og Sivilforsvaret.

– Så med disse flyene kan også brannsjefen i Grimstad sove godt?

– Ja, det er en bra varslingsenhet. Men det som den enkelte person på bakken observerer er også viktig, sier Fjone.

Brannvesenet i Grimstad har

Svein Per Hardeberg
svein@gat.no

BJORSUND. Her renner Rore ut i Nidelva, som renner videre oppover til venstre i bildet, mot Rykene. Når det er flom i Indre Agder, renner elva inn i Rore, som er til høyre i bildet.

SKIFTENES. Dette er Skiftenes, sett fra nordøst. Westermoen er den gården som ligger nærmest Syndle. Rore helt til venstre.

ØST. Dette er Hasseltangen med den nesten innelukkede Ruakerkilen ved sjøkanten til venstre. Fevik sentrum skimtes oppe, og Ternse til høyre.